

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 57 0 Ps 123986 20 Rev
Banjaluka, 03.03.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca N.f.d.o.o.D., zastupan po punomoćniku B.G., advokatu iz Š., protiv tužene Republike Srpske, Vlada Republike Srpske - Ministarstvo, zastupana po Pravobranilaštvu Republike Srpske, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 123986 19 Pž od 10.09.2020. godine, na sjednici održanoj dana 03.03.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 123986 17 Ps od 30.09.2019. godine, odbijen je tužbeni zahtjev tužioca da mu tužena Republika Srpska isplati iznos od 5.412.862,00 KM i na ime povrede ugleda i časti 1.000.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe do isplate, uz naknadu troškova postupka.

Obavezan je tužilac N.f.d.o.o.D., da tuženoj Republici Srpskoj isplati na ime troškova postupka iznos od 7.500,00 KM, u roku od 30 dana od dana dostavljanja prepisa presude, pod prijetnjom izvršenja.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 123986 19 Pž od 10.09.2020. godine žalba tužioca je odbijena i presuda Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 123986 17 Ps od 30.09.2019. godine, potvrđena.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužilac, iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da mu tužena na ime naknade štete po osnovu izgubljene zarade za period od 01.01.2013. do 30.06.2017. godine isplati iznos od 5.412.862,00 KM i na ime smanjenja ugleda preduzeća iznos od 1.000.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe do isplate i da mu naknadi troškove postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da je Odlukom Vlade Republike Srpske od 17.05.2010. godine, za čiju realizaciju je zaduženo Ministarstvo, tužiocu produžen rok za izmirenje dospjelih poreskih obaveza prema budžetu Republike Srpske i vanbudžetskim fondovima Republike Srpske (Fond ..., Fond ..., Fond ... i Zavoda ...) i to sa stanjem 31.12.2009. godine; da je Ministarstvo rješenjem od 10.09.2010. godine odbilo zahtjev tužioca za produženje roka za ispunjenje dospjelih poreskih obaveza sa stanjem 31.12.2009. godine u iznosu od 3.286.846,45 KM, a koja odluka je poništena presudom Okružnog suda u Banjaluci od 23.05.2012. godine; da je rješenjem Uprave od 10.07.2019. godine, naloženo tužiocu da radi otklanjanja nepravilnosti u pogledu obračuna, prijave i ne plaćanja poreza, izvrši uplatu dospjelih poreskih obaveza za plaćanje do 03.06.2009. godine i to na ime glavnog duga 322.026,29 KM i obračunatih kamata u iznosu od 419.465,07 KM; da su se Sporazumom od 11.07.2012. godine, tužilac i Uprava Republike Srpske sporazumjeli o ispunjenju dospjelih poreskih obaveza sa stanjem na dan 21.12.2009. godine, u ukupnom iznosu od 3.286.846,45 KM, na ime obaveza prema budžetu Republike Srpske, budžetima gradova i opština u iznosu od 804.260,25 KM i obaveze prema vanbudžetskim fondovima u iznosu od 2.482.486,20 KM, tako da se iste reprogramiraju uz grejs period od 24 mjeseca zaključno sa 05.07.2014. godine i tužiocu omogućeno da plaća dug u ratama; da tužilac nije platio 7 dospjelih rata prema budžetu Republike Srpske, kao i budžetima gradova i opština i 7 dospjelih mjesečnih rata prema vanbudžetskim fondovima Republike Srpske, zbog čega ga je Ministarstvo 13.01.2015. godine obavijestilo da sporazum prestaje da važi, odnosno da isti raskida; da je vještak ekonomske struke izračunao dobit na osnovu pokazatelja prosječno ostvarene dobiti iz redovne djelatnosti prema bilansu uspjeha tužioca u periodu od 2006. do 2009. godine, što za 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016. i do 30.06.2017. godine iznosi ukupno 4.526.495,63 KM, a za svaku godinu pojedinačno 603.532,75 KM, izuzev za 2017. godinu u iznosu od 301.766,38 KM.

Kod takvog stanja činjenica prvostepeni sud nalazi da ne stoji tvrdnja tužioca da je tužena odnosno njen organ (Ministarstvo), pričinio štetu usljed prinudne naplate, blokade računa i sl., da organ tužene nije prouzrokovao štetu tužiocu, jer je nesporno da je tužiocu omogućeno da na osnovu sporazuma o reprogramu poreske obaveze plaća u ratama, a da on i ne spori da nije sporazum o reprogramu izvršavao, da tužilac nije dokazao štetnu radnju na strani tužene zbog neizvršenja Odluke Vlade Republike Srpske, zbog raskida sporazuma i zbog postupka prinudnog izvršenja po osnovu kasnije nastalih poreskih obaveza (po rješenjima iz 2012, 2013, i 2015. godine), odnosno poreskih obaveza nakon decembra 2009. godine, protiv kojih rješenja nije ni vodio postupke pravne zaštite, da pljenidba pokretnih stvari 2013. godine nije izvršena na osnovu akta koji je bio predmet sporazuma 2012. godine, već po osnovu drugih izvršnih akata-poreskih prijave koje je sam tužilac podnio, da nije ni dokazivao po osnovu kojih rješenja o prinudnoj naplati je pretrpio štetu, da tužilac neosnovano tvrdi da organ tužene nije trebao provoditi postupak prinudne naplate, sve dok tužilac ne izmiri obaveze iz reprograma zaključenog na 8 godina, što znači do kraja 2019. godine, odnosno početka 2020. godine, pa da nije prihvatljiva tvrdnja tužioca da je nezakonita pljenidba pokretnih stvari dužnika od 02.04.2013. godine, jer ista nije izvršena po osnovu akta koji je bio predmet sporazuma o odgađanju plaćanja poreskog duga iz 2012. godine, nego po osnovu drugih izvršnih akata (poreskih prijave koje je obveznik sam podnio), da je teret

dokazivanja u ovom postupku bio na tužiocu, koji je trebao dokazati osnovanost i visinu štete, kako materijalne (izgubljena dobit), tako i nematerijalne štete (povreda ugleda društva), a da tužilac nije dokazao ni osnov materijalne štete, ni osnov nematerijalne štete, u pogledu koga tužilac nije ni predlagao dokaze, pa je odbio tužbeni zahtjev tužioca pozivom na odredbe člana 172., člana 185., člana 189., člana 200. Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, u daljem tekstu ZOO).

Prvostepeni sud napominje da je tužiočevo potraživanje zastarjelo u slučaju da bi se štetom smatralo neizvršenje odluke organa tužene, nezakonita odluka njenog organa (bilo odluke Vlade Republike Srpske iz 2010. godine ili odluke Okružnog suda u Banjaluci od 23.05.2012. godine, kada je donesena presuda u upravnom sporu, kojom se poništava odluka organa tužene, a iz razloga što je u smislu odredbe člana 376. ZOO od dana saznanja za štetu (da je a nije dokazana) zbog neizvršenja odluke Vlade Republike Srpske iz maja mjeseca 2010. godine, odnosno od dana saznanja za činjenicu nezakonite odluke iz upravnog postupka od maja 2012. godine, do dana podnošenja tužbe (u septembru 2017. godine), prošlo više od tri godine, te da je tužilac tužbu trebao podnijeti najkasnije u maju 2013. godine – ako je činjenični osnov potraživanja nepoštovanje odluke Vlade Republike Srpske iz maja mjeseca 2010. godine, odnosno u julu 2015. godine – ako je osnov potraživanja dan saznanja za nezakonitu odluku organa tužene, koja je poništena odlukom Okružnog suda u Banjaluci u upravnom sporu.

Drugostepeni sud je žalbu tužioca odbio i prvostepenu presudu potvrdio temeljem odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP).

Obrazložio je da je pravilan zaključak prvostepenog suda da tužilac nije dokazao osnovanost i visinu štete, pa je pravilno odbijen tužbeni zahtjev tužioca, da je pravilno utvrđeno da organ tužene nije prouzrokovao štetu tužiocu, s obzirom da je nesporno da je tužiocu omogućeno da na osnovu sporazuma o reprogramu poreske obaveze plaća u ratama, pa osim što tužilac nije dokazao štetnu radnju na strani tužene zbog neizvršavanja odluke Vlade Republike Srpske, zbog raskida sporazuma i zbog postupka prinudnog izvršenja po osnovu kasnije nastalih poreskih obaveza, odnosno poreskih obaveza nakon mjeseca decembra 2009. godine, da je pravilno prvostepeni sud utvrdio i da je potraživanje tužioca zastarjelo.

Odluke nižestepeni sudova su pravilne.

Prema činjeničnom utvrenju nižestepeni sudova Odlukom Vlade Republike Srpske od 17.05.2010. godine, tužiocu je produžen rok za izmirenje dospjelih poreskih obaveza sa stanjem 31.12.2009. godine prema budžetu Republike Srpske i vanbudžetskim fondovima, za čiju realizaciju je zaduženo Ministarstvo, koje je rješenjem od 10.09.2010. godine odbilo zahtjev tužioca za produženje roka za ispunjenje dospjele poreske obaveze u iznosu od 3.286.846,45 KM. Ta odluka Ministarstva je poništena presudom Okružnog suda u Banjaluci od 23.05.2012. godine, nakon čega su se sporazumom od 11.07.2012. godine, tužilac i Uprava Republike Srpske sporazumjeli o ispunjenju dospjelih poreskih obaveza sa stanjem na dan 21.12.2009. godine, u ukupnom iznosu od 3.286.846,45 KM i to na ime obaveza prema budžetu Republike Srpske, budžetima gradova i opština u iznosu od 804.260,25 KM i obaveze prema vanbudžetskim fondovima u iznosu od 2.482.486,20 KM, tako da će iste uplatiti u 96 mjesečnih rata, uz grejs period od 24 mjeseca (zaključno sa 05.07.2014. godine). Kako tužilac nije platio 7 dospjelih rata prema budžetu Republike Srpske, kao i budžetima gradova i opština i 7 dospjelih mjesečnih rata

prema vanbudžetskim fondovima Republike Srpske, Ministarstvo ga je 13.01.2015. godine obavijestilo da sporazum prestaje da važi, odnosno da isti raskida.

Tužilac svoj zahtjev temelji na tome da je pretrpio štetu u vidu izgubljene dobiti zbog nepoštovanja od strane organa tužene odluke Vlade Republike Srpske iz 2010. godine, te zbog kršenja odredbi sporazuma o reprogramu iz 2012. godine, koju dobit je po redovnom toku stvari mogao očekivati da nije od tužene spriječen blokadom računa i oduzimanjem pokretnih stvari, a da mu je time narušen i poslovni ugled.

Prema odredbi člana 172. stav 1. ZOO pravno lice odgovara za štetu koju njegov organ prouzrokuje trećem licu u vršenju ili u vezi sa vršenjem svojih funkcija.

Odgovornost pravnog lica za rad njegovih organa u smislu navedene zakonske odredbe, zavisi od definisanja pojma nezakonitog i nepravilnog rada. Nezakonit rad organa je rad koji je u suprotnosti sa zakonom i sa moralnom normom koja čini dio javnog poretka. Nepravilno je svako postupanje koje je suprotno pravilima struke koje odudara od uobičajene metode rada u državnom tijelu, postupanje mimo cilja koji je određen, suprotno zahtjevu koji bi normalnim obavljanjem službe trebalo ostvariti u javnom interesu. Ako se uporede pretpostavke odgovornosti pravnog lica iz člana 172. ZOO, nezakonit i nepravilan rad organa odgovara pojmu „dovoljno ozbiljne povrede“ a krivica, kao voljni elemenat, nije posebna pretpostavka odštetne odgovornosti pravnog lica i ona može biti samo dio procjene nezakonitosti i nepravilnosti rada organa.

Za zasnivanje odgovornosti pravnog lica potrebno je da je njegov organ postupao nezakonito ili nepravilno. Da bi ostvario pravo na naknadu štete od pravnog lica, po pravilima o odgovornosti za drugog, oštećeni mora da dokaže da postoji uzročna veza između vršenja dužnosti pravnog lica i prouzrokovane štete i da je štetu pričinio organ pravnog lica nezakonitim ili nepravilnim radom u vršenju svojih funkcija.

Odredbom člana 155. ZOO šteta je umanjeње nečije imovine (obična šteta) i sprečavanje njenog povećanja (izmakla korist), kao i nanošenje drugome fizičkog ili psihičkog bola ili straha (nematerijalna šteta). Da bi po odredbama čl. 154., 155. i 158. ZOO postojala odgovornost nekog lica za naknadu štete, potrebno je da su ispunjene sljedeće zakonske pretpostavke: da šteta postoji, da je prouzrokovana protivpravnom radnjom ili propuštanjem, da se radnja ili propuštanje mogu pripisati u krivicu štetniku i da postoji uzročna veza između radnji, odnosno propuštanja i nastale štete.

Prema odredbi člana 155. ZOO, pored stvarne štete (*damnum emergens*), priznaje se i buduća normalna šteta koja se sastoji u izmakloj budućoj koristi (*lucrum cessans*). *Lucrum cessans* je korist koju bi povjerilac stekao da nije bilo dužnikove štetne radnje. Utvrđivanje izmakle dobiti polazi od konstrukcije idealnih koristi koje bi povjerilac stekao da su se događaji normalno odvijali, na osnovu osnovanih i razumnih očekivanja. U članu 189. stav 3. ZOO je predviđeno da se pri ocjeni visine izmakle koristi uzima u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje spriječeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem. Iz toga proizlazi da se dobit priznaje samo ako postoji namjera sticanja. Dobit mora biti i izvjesna, što znači da u datim okolnostima mora biti sigurno da će stranka zaista steći dobit.

Pravilan je zaključak nižestepenih sudova da organ tužene nije prouzrokovao štetu tužiocu. Činjenica da je odlukom Vlade Republike Srpske iz 2010. godine tužiocu odobren reprogram poreskih obaveza, a da je Ministarstvo koje je bilo zaduženo za realizaciju te odluke odbilo zahtjev tužioca za reprogram poreskih obaveza, te da je kasnije ta odluka poništena presudom Okružnog suda u Banjaluci od 23.05.2012. godine iz razloga što je Ministarstvo pogrešno primjenilo odredbe člana 75. stav 3. Zakona o poreskoj upravi („Službeni glasnik RS“ broj 112/07-prečišćen tekst, 22/08 i 34/09) u vezi sa odredbom člana 1. Zakona o Vladi Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 118/08), ne znači da su organi tužene postupali nezakonito, jer pogrešna primjena pravne norme ne predstavlja nezakonit rad tog organa tužene.

Tužilac se poziva i na to da mu je tužena prouzrokovala štetu kršenjem odredbi sporazuma o reprogramu iz 2012. godine, te da bi ostvario dobit da nije od tužene spriječen blokadom računa i oduzimanjem pokretnih stvari, ali i po ocjeni ovog suda nije dokazao da su organi tužene nezakonitim ili nesavjesnim radom prekršili sporazum, odnosno štetnu radnju koja predstavlja kršenje sporazuma, kako u vrijeme grejs perioda (do 05.07.2014. godine), a ni kasnije do njegovog raskida 13.01.2015. godine, jer o tome tužilac nije predlagao niti izvodio dokaze.

Tužilac ne osporava da nije izmirivao poreske obaveze, niti osporava navode tužene o razlozima raskida sporazuma koji se odnosio na plaćanje poreskih obaveza koje su dospjele do 31.12.2009. godine.

Tužena je dokazala da su njeni organi postupali u skladu sa zakonom i da nije kršila sporazum o reprogramu kako u vrijeme grejs perioda tako do njegovog raskida, jer nije naplaćivala poreske obaveze koje su dospjele do 31.12.2009. godine, već druge poreske obaveze koje su kasnije nastale, a koje tužilac nije platio.

To proizlazi iz rješenja o prinudnoj naplati koje je tužena izvela kao dokaz: rješenja od 15.06.2012. godine o prinudnoj naplati na novčanim sredstvima tužioca, po osnovu izvršnog rješenja od 20.04.2012. godine kojim je tužiocu naloženo da uplati prijavljene obaveze, rješenja od 15.11.2012. godine koje se odnosi na prinudnu naplatu poreza na novčanim sredstvima tužioca na osnovu izvršne poreske prijave poreza po odbitku za 2012. godinu, rješenja od 30.01.2013. godine koje se odnosi na prinudnu naplatu poreza na novčanim sredstvima tužioca na osnovu izvršne poreske prijave poreza po odbitku za 2013. godinu, rješenja od 15.07.2015. godine koje se odnosi na prinudnu naplatu poreza na novčanim sredstvima tužioca na osnovu izvršnog rješenja od 13.02.2012. godine, rješenja od 15.10.2015. godine koje se odnosi na prinudnu naplatu poreza na novčanim sredstvima tužioca na osnovu izvršnog rješenja od 15.07.2015. godine, rješenja od 16.11.2015. godine koje se odnosi na prinudnu naplatu poreskih obaveza iz novčanih sredstava tužioca na osnovu rješenja Sektora za ... od 10.07.2009. godine, koje nije bilo izvršeno.

Tužilac nije dokazao da bi ostvario dobitak prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, da je imao zaključene ugovore sa drugim licima i da je zbog postupaka tužene izgubio neke poslove, niti se o postojanju takvih ugovora može zaključiti iz dostavljenih pisama namjere za podršku učešća BH proizvođača namještaja u osnivanju proizvodno prodajnih agencija u Nj., V.B. i USA.

Zbog navedenog, nema osnova za zaključak da je tužena odgovorna za štetu prema odredbi člana 172. ZOO, a kako nema protivpravnosti tužene kao pretpostavke odgovornosti za štetu, nema

uslova za primjenu odredaba člana 155. i 189. ZOO u pogledu tvrdnji tužioca da mu je tužena prouzrokovala štetu u vidu izmakle koristi, koji bi bili od značaja samo da je utvrđena odgovornost tužene za naknadu štete, što ovdje nije slučaj.

Zahtjev za naknadu štete zbog narušenog poslovnog ugleda pravnog lica predstavlja zahtjev za naknadu materijalne štete, a ne nematerijalne štete kako su pogrešno zaključili nižestepeni sudovi, jer nematerijalnu štetu može pretrpjeti fizičko lice koje trpi duševne bolove zbog povrede ugleda i časti. Međutim, navedeno nije od uticaja na pravilnost pobijane presude jer tužilac nije dokazao da mu je tužena prouzrokovala štetu po tom osnovu, niti se revizionim navodima posebno pobija odluka nižestepenih sudova u ovom dijelu.

Neosnovano se poziva revident da drugostepeni sud u pobijanoj presudi pogrešno navodi da je prvostepeni sud utvrdio da je nastupila zastara potraživanja, tvrdnjama da se prvostepeni sud nije upuštao u raspravljanje o prigovoru zastare potraživanja, jer se u prvostepenoj presudi o prigovoru zastare izjasnio taj sud, na strani 4. obrazloženja, a takvom zaključku prvostepenog suda tužilac u žalbi nije prigovarao, niti je to bio jedini razlog odbijanja tužbenog zahtjeva tužioca.

Prema izloženom, ni ostali revizioni navodi tužioca, kojima se prigovara pravilnosti primjene odredaba parničnog postupka i materijalnog prava, nisu osnovani, slijedom čega je odlučeno kao u izreci, na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić